

# Rechtspraak

## Documentgegevens

|                 |                                                                           |
|-----------------|---------------------------------------------------------------------------|
| Soort:          | Literatuur                                                                |
| Bijgewerkt t/m: | 06-10-2025                                                                |
| Gepubliceerd:   | 06-10-2025                                                                |
| Auteur(s):      | W.P.M. Thijssen                                                           |
| Vakgebied(en):  | Pensioenen (V)                                                            |
| Wetgeving:      | <a href="#">Artikel 95 Voorwaardelijke toeslagverlening</a> , Pensioenwet |

Mr. W.P.M. Thijssen<sup>1</sup>

[Art. 6:248 BW](#), [art. 7:611 BW](#), [art. 3:12 BW](#), [art. 13 Pensioenwet](#) (tekst geldend tot 1 juli 2023), [art. 95 Pensioenwet](#)

## Verplichting op grond van goed werkgeverschap tot toekenning van schadevergoeding die het ontnomen indexatieperspectief compenseert

Rechtbank Oost-Brabant 17 juli 2025

[ECLI:NL:RBOBR:2025:4581](#)

### Kernvraag

Bepaling in voorwaardelijkheidsverklaring voor toeslagverlening inhoudend dat de toeslagverlening “mede” wordt gefinancierd uit overrente in combinatie met de veronderstelde invloed van de werkgever op het verdampen van toeslagverlening leidt tot compensatieplicht voor de werkgever gegrond op goed werkgeverschap. Geen wettelijke verplichting na overgang van onderneming voor de verkrijger tot volgen toeslagverlening bij vervreemder. Geen contractuele verplichting tot volgen toeslagverlening bij vervreemder voor verkrijger op grond van een gelijkwaardigheidsgarantie die was beperkt tot toekomstige pensioenopbouw bij vervreemder.

### Noot

#### Inleiding

1. Een doorwrocht vonnis, waarvan ik de essentie ten aanzien van het afwijzen van de vordering tot toeslagverlening conform de toeslagverlening door het Philips-pensioenfonds respectievelijk de vordering tot betaling van vervangende schadevergoeding als volgt poog weer te geven:
  - Bij Philips gold voor eiser volledige afhankelijkheid van de pensioenuitvoerder voor toeslagverlening, Philips stond daar als werkgever buiten (r.o. 4.4).
  - Voorwaardelijke toeslagverlening die volledig afhankelijk is van door de pensioenuitvoerder te voeren beleid maakt geen onderdeel uit van de rechten die overgaan bij overgang onderneming volgens [artikel 7:663 BW](#) omdat geen sprake is van een werkgeversverplichting (r.o. 4.7).
  - De in het kader van de overgang onderneming gegeven gelijkwaardigheidsgarantie werd beperkt tot de toekomstige pensioenopbouw en omvatte niet tevens enige vorm van toeslagverlening (r.o. 4.8).
  - De toeslagverlening werd beperkt beschermd, doordat tussen het Philips-pensioenfonds en Jabil werd overeengekomen dat Jabil het verschil tussen het door het Philips-pensioenfonds ter dekking van de nominale over te dragen pensioenen beschikbaar gestelde bedrag en de koopsom benodigd voor het verzekeren van deze nominale rechten zou bijstorten bij de verzekeraar in een depot voor toeslagverlening waarin ook het door het Philips-

Link: <https://tax.inview.nl/doc/http%3A%2F%2Fdoc.wolterskluwer.com%2Fnl%2Fapollo%2Fexpression%2Fid-pass-7c806c18-cb4a-427c-b743-ba4a804aa165>

© 2025 Wolters Kluwer Nederland. Alle (auteurs-)rechten op dit document berusten bij Wolters Kluwer Nederland B.V. of haar licentiegevers en worden uitdrukkelijk voorbehouden. Kijk voor meer informatie over de diensten van Wolters Kluwer op [www.wolterskluwer.nl](http://www.wolterskluwer.nl). Tekst- en datamining niet toegestaan.

pensioenfondsen voor dat doel beschikbare overschot werd gestort (r.o. 2.5).

Omdat voor het moeten volgen van de toeslagverlening door het Philips-pensioenfonds geen wettelijke grondslag (de regeling voor overgang onderneming) en ook geen contractuele grondslag (een gelijkwaardigheidsgarantie ten aanzien van de toeslagverlening) bestond, werden de vorderingen tot het volgen van de toeslagverlening door het Philips-pensioenfonds respectievelijk het betalen van vervangende schadevergoeding afgewezen (r.o. 4.9, r.o. 4.10 en r.o. 4.12).

2. Uit r.o. 4.8 blijkt dat opnieuw werd geprocedeerd na het wijzen van het arrest Hof 's-Hertogenbosch 19 januari 2021, [ECLI:NL:GHSHE:2021:81](#), [PJ 2021/33](#), met aant. E. Lutjens, op grond van artikel 81 Wet op de Rechterlijke Organisatie zonder inhoudelijke motivering bekrachtigd door de Hoge Raad in HR 1 juli 2022, [ECLI:NL:HR:2022:985](#), [PJ 2022/93](#), eveneens met aant. E. Lutjens, omdat voor de twee eisers in die zaak wél uitdrukkelijk een gelijkwaardigheidsgarantie ten aanzien van de toeslagverlening op hun pensioenen was overeengekomen. De toewijzing van de vordering tot het volgen van de toeslagverlening door het Philips-pensioenfonds in die zaak berustte niet op aanvullende werking van de redelijkheid en billijkheid of nawerkend goed werkgeverschap, maar op de overeenkomst waarin die garantie was opgenomen.

3. De essentie van het vonnis op het punt van het toewijzen van de vordering strekkend tot toekenning van een in redelijkheid te bepalen schadevergoeding (zie r.o. 4.13) poog ik als volgt weer te geven:

Sinds de invoering van de Pensioenwet diende op grond van artikel 13 (het vonnis noemt kennelijk abusievelijk [artikel 10](#)) Pensioenwet in een pensioenovereenkomst als verplicht onderwerp te zijn geregeld of sprake zou zijn van toeslagverlening, welke de geambeerde toeslagverlening zou zijn en welke voorwaarden zouden gelden (r.o. 4.14).

Ik voeg daaraan toe dat de voor bij een verzekeraar ondergebrachte voorwaardelijke toeslagverlening verplichte voorwaardelijkheidsverklaring ook in de pensioenovereenkomst diende te worden opgenomen om het voor de werkgever mogelijk te maken beroep op de voorwaardelijkheid van toeslagverlening te kunnen doen ([artikel 95](#) Pensioenwet).

Aan die verplichtingen was rechtsgeldig voldaan omdat kennelijk vanaf de overgang van Philips naar Jabil vanaf 2002 gold dat de toeslagverlening “mede” werd gefinancierd “door aanwending van de overrente” (r.o. 4.14).

Vanaf 2012 werd tussen Jabil en de verzekeraar overeengekomen dat de overrenteregeling werd beëindigd en dat Jabil geen bijstortingen meer zou doen (uit de feiten blijkt niet of Jabil tussen 2003 en 2012 had bijgestort, wel stond vast dat de toeslagverlening door het Philips-pensioenfonds was gevolgd) (r.o. 4.15).

Eiser ging in 2011 uit dienst en ging in 2016 met pensioen (r.o. 2.9).

Eiser ontving in 2013 brieven van de verzekeraar waarin hij werd geïnformeerd dat zijn pensioen vanaf 2012 niet meer zou worden geïndexeerd en dat Jabil zijn pensioen niet meer zou verhogen (kennelijk werd bedoeld: door het doen van bijstortingen (r.o. 2.10).

Eiser ontving in 2014 een brief van Jabil dat “waarschijnlijk” geen toeslagen meer zouden worden ontvangen, maar dat als overrente aanwezig is de toeslagregeling “in de toekomst hoogstwaarschijnlijk” zal “verbeteren” (r.o. 2.10).

Jabil kon de toeslagregeling in de pensioenovereenkomst voor eiser niet wijzigen op grond van het Stoof/Mammoet-leerstuk, omdat dat leerstuk voor gepensioneerden niet rechtstreeks kan worden toegepast, zodat de Kantonrechter aannam dat de regeling die vanaf 2002 gold was blijven gelden (r.o. 4.16).

Normen van goed werkgeverschap kunnen wel nawerken via de algemene beginselen van redelijkheid en billijkheid van [artikel 6:248](#) BW en het vertrouwensbeginsel (r.o. 4.17).

De brief van 2014 was onjuist, omdat vanaf 2012 het indexatieperspectief op grond van de bedoelde wijziging van de uitvoeringsovereenkomst met de verzekeraar door Jabil volledig was weggenomen (r.o. 4.17).

Jabil had een inspanningsverplichting op zich genomen voor het realiseren van de geambieerde toeslagverlening, omdat vanaf 2002 gold dat de toeslagverlening “mede” door aanwending van overrente zou worden gerealiseerd (r.o. 4.18).

Deze redenering leidde tot het oordeel dat Jabil schadevergoeding dient te betalen bestaande uit het treffen van een passende voorziening die het ontnomen indexatieperspectief compenseert.

Ik merk nog op dat [artikel 13](#) Pensioenwet vanaf 1 juli 2023 is vervallen met het van kracht worden van de [Wet toekomst pensioenen](#), omdat toeslagverlening zoals in deze annotatie aan de orde is niet meer voorkomt als onderdeel van de verplichte typen pensioenovereenkomsten onder die wet.

### Heeft Jabil het indexatieperspectief ontnomen?

Mede dragend voor de motivering dat Jabil schadevergoedingsplichtig is, is dat Jabil het indexatieperspectief zou hebben ontnomen. Uit de gestelde feiten blijkt dat in mijn visie zeker niet zonneklaar. Bij Jabil gold een eindloonregeling die vanaf 1 december 2012 werd vervangen door een middelloonregeling omdat de kosten voor een eindloonregeling niet meer konden worden gedragen. Of dat de gelijkwaardigheidsgarantie voor werknemers afkomstig van Philips die nog in dienst waren raakte blijkt niet. Eiser was toen al uit dienst, zodat deze wijziging zijn gelijkwaardigheidsgarantie ten aanzien van de nominale pensioenopbouw in elk geval niet raakte. Eiser kreeg kennelijk per 1 april 2012 nog een index over zijn premievrijgemaakte pensioen. Uit r.o. 2.10 en r.o. 4.15 blijkt dat de uitvoeringsovereenkomst met de verzekeraar per 1 december eindigde en dat Jabil vanaf die datum een “afwijkende pensioenregeling” onderbracht voor werknemers die nog in dienst waren. Of en in hoeverre de uitvoeringsovereenkomst behalve dat de premie door de gedaalde rente substantieel steeg wijzigde, blijkt niet. In mijn visie is cruciaal of de winstdeling over de premievrijgemaakte verzekeringen op het leven van eiser wijzigde door het eindigen van de uitvoeringsovereenkomst voor het onderbrengen van toekomstige pensioenopbouw voor werknemers die nog in dienst waren. Als dat niet zo is, zou Jabil de feiten in een eventueel hoger beroep op dit punt kunnen aanvullen. Het komt mij voor dat de toeslagverlening over de pensioenen van eiser vanaf zijn uitdiensttreding uitsluitend werd bepaald door de overrente gerealiseerd over de voorziening verzekeringsverplichtingen bij de verzekeraar aangehouden ter dekking van zijn pensioenen. Als die veronderstelling juist is, zou de wijziging van de uitvoeringsovereenkomst vanaf 1 december 2012 de toeslagverlening over het pensioen van eiser niet hebben beïnvloed, zodat Jabil door het aangaan van een gewijzigde uitvoeringsovereenkomst het indexatieperspectief van eiser niet zou hebben ontnomen. Zelfs als dat anders zou zijn, zou Jabil het indexatieperspectief niet aan eiser hebben ontnomen als de verzekeraar überhaupt geen winstdelende verzekeringen meer aanbood. Ook dat blijkt niet uit de feiten.

### Het woord “mede” te dun als basis voor nawerkend goed werkgeverschap?

Als de wijziging van de uitvoeringsovereenkomst vanaf 1 december 2012 geen invloed had op het indexatieperspectief, moet worden geconstateerd dat de veroordeling tot betaling van schadevergoeding uitsluitend is gebaseerd op de bepaling in het vanaf 2002 geldende pensioenreglement dat de toeslagverlening “mede” door aanwending van de overrente wordt gerealiseerd.

Dat roept de vraag op of de veroordeling dan niet eenvoudig door uitleg van het begrip “mede” op de rechtsgrond nakoming (artikel 3:296, lid 1 BW) had kunnen of zelfs moeten worden gegrond. Als de zinsnede waarin het woord “mede” is opgenomen zo wordt uitgelegd, dat toeslagverlening naast door middel van aanwending van overrente ook door middel van stortingen door de werkgever zou worden gefinancierd, zou deze uitleg binnen het leerstuk van de objectieve uitlegmethode moeten passen (mijns inziens komt Haviltex-uitleg niet in beeld, omdat artikel 13 van het pensioenreglement waarin het woord “mede” was opgenomen niet individueel tussen eiser en Jabil werd overeengekomen). Aangezien de uitleg grammaticaal mogelijk is en past in het systeem van de uitvoeringsovereenkomst (onderbrenging van pensioen tegen premiebetaling), is het antwoord op de vraag of dan sprake is van een aannemelijk rechtsgevolg doorslaggevend. Hoewel de consequenties voor Jabil verstrekkend zijn,

lijkt niet per se sprake van een onaannemelijk rechtsgevolg als uit het woord “mede” een bijstortplicht wordt geconstrueerd, zoals de Kantonrechter deed. Jabil zou dan nog slechts een beroep op het onaanvaardbaarheidsleerstuk openstaan, dat sterk financieel zou moeten worden onderbouwd (feitelijk zoals een beroep op zwaarwichtige omstandigheden in het kader van een beroep op een eenzijdig wijzigingsbeding zou moeten worden onderbouwd). Ik sluit niet uit dat een beroep op het onaanvaardbaarheidsbeginsel zou kunnen slagen, mits het gestelde in de brief van 7 augustus 2014 als weergegeven in r.o. 2.10 verifieerbaar wordt bewezen.

- 9.
- Als het woord “mede” onvoldoende grond zou bieden aan een nakomingsvordering, wordt toegekomen aan de vraag of op grond van aanvullende werking van de redelijkheid en billijkheid respectievelijk nawerkend goed werkgeverschap tot een veroordeling tot betaling van schadevergoeding kon worden gekomen. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het “goed werkgeverschap” binnen het kader van een arbeidsovereenkomst overeenkomt met de redelijkheid en billijkheid van [artikel 6:248 BW](#) (T&C aant. 1 bij artikel 7:611 BW). Van aanvullende werking van nawerkend goed werkgeverschap kan sprake zijn als de verbintenissen die daarop worden gebaseerd (lees in het kader van deze annotatie: de verplichting voor Jabil om het vervallen van indexatieperspectief te compenseren) in het stelsel van de wet passen en aansluiten bij wél in de wet geregelde gevallen (HR 30 januari 1959, [ECLI:NL:HR:1959:AI1600](#) inzake Quint/Te Poel; vgl. P-G Boek 6 BW, p. 42-43 waaruit blijkt dat deze doctrine vanaf de invoering van het huidige BW bleef gelden). Bij de invulling van welke verplichtingen voor Jabil kunnen voortvloeien uit de redelijkheid en billijkheid moet op grond van [artikel 3:12 BW](#) rekening worden gehouden met algemeen erkende rechtsbeginselen, de in Nederland levende rechtsovertuigingen en de maatschappelijke en persoonlijke belangen die bij het gegeven geval zijn betrokken. Zonder al te zeer uit te wijden lijkt mij dat gewogen moet worden of het belang van Jabil om niet met een compensatieplicht te worden geconfronteerd zwaarder moet wegen dan het belang van eiser. Daarbij dient, eveneens op grond van de redelijkheid en billijkheid respectievelijk goed werkgeverschap en goed werknemerschap rekening te worden gehouden met precedentwerking. Als Jabil kan aantonen dat de compensatieplicht tot onaanvaardbare consequenties leidt voor de solvabiliteit en/of de liquiditeitspositie van Jabil, zou Jabil in een eventueel hoger beroep nog kansen kunnen hebben.

### Stoof/Mammoet-leer niet toepasbaar jegens gewezen werknemers?

- 10.
- In r.o. 4.16.1 oordeelt de Kantonrechter zonder dat nader te motiveren dat de Stoof/Mammoet-doctrine niet rechtstreeks toepasbaar zou zijn jegens gewezen werknemers vanwege het geëindigd zijn van hun arbeidsovereenkomst. Dat lijkt mij een te beperkte uitleg van het Stoof/Mammoet-arrest (HR 11 juli 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BD1847](#)). Uit het ECN-arrest (HR 6 september 2013, [ECLI:NL:HR:2013:CA0566](#), PJ 2013 met aant. E. Lutjens) volgde immers dat de pensioenovereenkomst na einde arbeidsovereenkomst voortbestaat zodat deze ook kan worden gewijzigd. Het feit dat de vroegere werkgever geen werkgever meer is doet daar niet aan af (zie r.o. 5.2 van het ECN-arrest waarin een beroep op het leerstuk van het (on)aannemelijk rechtsgevolg uit de objectieve uitlegmethode werd gedaan).
- 11.
- De term “nawerkend” goed werkgeverschap is in dit licht bezien ook niet helemaal zuiver. Omdat de pensioenovereenkomst na einde dienstverband voortbestaat en het leerstuk van het (on)aannemelijk rechtsgevolg impliceert dat de gewezen werkgever waar het zijn bevoegdheden aangaat als “werkgever” mag worden geduid, is deze gehouden zich als goed werkgever te gedragen.

### De bredere context

- 12.
- Om de geannoteerde uitspraak in een breder kader te plaatsen maakte ik de analyse samengevat in de hieronder opgenomen tabel waarbij ik slechts voorbeelden uit de rechtspraak heb verwerkt (zie voor een uitvoeriger rechtspraakoverzicht T. Huijg, ‘Indexatie: Hot & Happening’, [PensioenMagazine 2025/107](#), p. 28-33):

| Situatie                                                                              | Analyse                                                                                                                                                    | Voorbeeld uit rechtspraak                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Toeslagverlening verdampt op natuurlijke wijze buiten ieder toedoen van de werkgever. | Geen verplichtingen van de werkgever uit hoofde van goed werkgeverschap omdat dat niet past in het wettelijk kader voor aanvulling van arbeidsvoorwaarden. | Rb. Amsterdam 6 juni 2025, <a href="#">ECLI:NL:RBAMS:2025:4402</a> (eindigen voorwaardelijke toeslagverlening door leeglopen depot geldt niet als wijziging pensioenovereenkomst waarvoor instemming OR is vereist). |
| Toeslagverlening verdampt als gevolg van wijziging uitvoeringsovereenkomst            | Geen verplichtingen van de werkgever uit hoofde van goed                                                                                                   | Geen voorbeeld uit rechtspraak bekend.                                                                                                                                                                               |

Link: <https://tax.inview.nl/doc/http%3A%2F%2Fdoc.wolterskluwer.com%2Fnl%2Fapoll%2Fexpression%2Fid-pass-7c806c18-cb4a-427c-b743-ba4a804aa165>

|                                                                                                            |                                                                                                   |                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| buiten toedoen werkgever (de verzekeraar zegt op, wenst geen verlenging, biedt geen winstdeling meer aan). | werkgeverschap omdat dat niet past in het wettelijk kader voor aanvulling van arbeidsvoorwaarden. |                                                                                                              |
| Toeslagverlening verdampt door toedoen werkgever.                                                          | Goed werkgeverschap verplicht tot compensatie.                                                    | Vele voorbeelden, bijvoorbeeld HR 22 september 2023, <a href="#">ECLI:NL:HR:2023:1291</a> inzake John Crane. |

### Maatschappelijke relevantie van de uitspraak

13.

De uitspraak van de Kantonrechter beschermt de gewezen werknemers tegen het verdampen van hun indexatieperspectief als gevolg van het wegvallen van winstdeling door de verzekeraar. Dat is een gerechtvaardigd belang: een niet waardevast pensioen tast de koopkracht van gepensioneerden aan. Het is wel zuur voor Jabil dat de compensatieplicht op zijn minst voor een belangrijk deel afhangt van het gebruik van het woord “mede” in het pensioenreglement. Zoals aangegeven zie ik kansen voor Jabil in een eventueel hoger beroep als kan worden aangetoond dat Jabil geen invloed had op het wegvallen van het indexatieperspectief of, als dat wel zo was, kan worden aangetoond dat de compensatieplicht waartoe de Kantonrechter veroordeelde voor Jabil tot onaanvaardbare gevolgen leidt. Jabil heeft een gerechtvaardigd belang bij het achterwege blijven van een compensatieplicht, daar deze tot de verplichting leidt een substantiële voorziening op de balans op te nemen waardoor het eigen vermogen (en daarmee de waarde van de aandelen en de dividendcapaciteit) afneemt. Ook de jaarlijkse liquiditeit die beschikbaar zal moeten worden gesteld voor compensatie drukt op de winst- en verliesrekening.

### Voetnoten

1 Mr. W.P.M. (Wim) Thijssen is advocaat bij [Pensioenadvocaten.nl](#) en is verbonden aan het VU Expertisecentrum Pensioenrecht te Amsterdam.